

Balthasar Fischer

DUŠOBRIŽNIKOVA MOLITVA ZA POVJERENE DUŠE

Mnogi od naših suvremenika, pa i onda kad se udalje od Crkve te više nemaju veze sa svećenstvom, još uvijek gaje želju i nadu da svećenik za njih moli. Osobito u životnim krizama i beznadnim situacijama ti ljudi u susretu sa svećenikom ili đakonom spontano zatraže: Gospodine župniče, gospodine kapelane, da li biste bili tako dobri da se i za mene pomolite?

I nema toga svećenika koji bi uskratio obećanje da će se pomoliti. Pitamo se, međutim, što on čini poslije tog obećanja. Da li će se on možda zadovoljiti nekom općom neodređenom molitvom u koju uključuje sve one za koje je obećao da će moliti, nekako u ovom smislu: »Dragi Bog zna na koga ja mislim!« A kako je s onima koji su povjereni njegovoj pastoralnoj brizi, koji ga neće nikada zaprositi da se za njih pomoli, a kojima je također ta molitva potrebna? Kako dušobrižnik prema njima ispunja svoju molitvenu dužnost?

Molitva za zajednicu na euharistijskom slavlju

Velika i prava svećeničkova molitva (a uz svećeničkovu i đakonova), središte dušobrižničke službe, jest slavljenje Euharistije koja je u svojoj srži zahvalna i prosna molitva. Tu su prvenstveno uključeni vjernici koji skupa s njime prisustvuju euharistijskom slavlju i koji su uključeni u zahvalnu i zagovorničku molitvu. Zanos kojim se taj čin obavlja, osobni interes i ljubav prema svakom pojedincu koji s njime slavi Euharistiju, određuju klimu slavljenja. Ipak, iz njihove molitve ne smiju biti izuzeti ni odsutni, posebno oni koji su povjereni njegovoj svećeničkoj brizi. Svi su oni nevidljivo sabrani oko oltara na kojemu se i za njih prinosi žrtva otkupljenja. U četiri euharistijske molitve misala spominju se ne samo prisutni vjernici nego izričito i oni koji nisu, ili čak ne žele biti, prisutni.

Veliki pionir ekumenskog pokreta u Francuskoj, župnik Paul Irénée Couturier (1881.—1953.) imao je posebnu metodu da u »Spomenu živih« ne zaboravi nikoga od svojih bezbrojnih korespondenata po svim krajevima zemlje. Među njima su bile zastupljene sve kršćanske vjeroispo-

vijesti. Oltar malene kapelice kod sestara u Lionu bio je prekriven sitnim ceduljicama koje su mu dozivale u pamet imena onih za koje je želio moliti. Njegov biograf Maurice Villain prenosi jednu izreku tog pionira ekumenskog pokreta u Francuskoj koja dokazuje duhovnu dubinu ove neobične metode. Abbé Couturier, kojemu je zajednica bila široka koliko čitav svijet, identificirao se s njom u tolikoj mjeri da je na početku misnog slavlja mogao reći: »En ce moment, je suis foule — U ovom trenutku ja sam mnoštvo!«

Molitva za puk u časoslovu

Šesto poglavlje liturgijske konstitucije (SC) koje radi o časoslovu, s obzirom na pastoralnu dimenziju ovoga zadatka prilično je šutljivo. Ono doduše u čl. 99 i 100 daje važnost zajedničkom moljenju i preporučuje sudjelovanje vjernika. Iako to nije izričito kazano, to znači da se radi o molitvi jednih za druge, to je također svećenikova molitva za one koji su se s njime sabrali pred Bogom da ga slave i zazovu njegovo milosrđe. Uzimajući u obzir situaciju koja se, na žalost, veoma često javlja, konstitucija zastupa staro »univerzalističko« shvaćanje moljenja časoslova: Molitva se obavlja u ime čitave Crkve. Još uvijek je česta pojava da svećenik i đakon sami mole časoslov.

Tek je konstitucija »Lumen gentium« iz 1964. g. otkrila da se pod »Crkvom« ponajprije razumijeva mjesna zajednica. Pod utjecajem toga obnovljenog i decentraliziranoga ekleziološkog vida mijenja se i naglasak na moljenju časoslova. Tu napokon postaje vidljivijom dimenzija mjesne zajednice kod službe hvale i prošnje. Konstitucija »Lumen gentium« (br. 17) u vezi s moljenjem časoslova nalaže biskupima i svećenicima da ga obavljaju »za svoj narod i za sav narod Božji«. Dekret »Presbyterorum ordinis« govori još jasnije. U br. 5 preporučuje svećenicima koji mole časoslov »da se mole Bogu za sav narod koji im je povjeren i za čitav svijet«. Citirane formulacije pokazuju da Sabor ne kani, uza sve što naglašava mjesnu dimenziju, unositi »duhovnost crkvenog zvonika« u službenu svećeničku molitvu. Iza dušobrižnikove zahvale i prošnje uvijek se nalazi i svijet sa svim svojim problemima, uvijek također i cjelokupni narod Božji. Ali ipak postoji jasna prednost »njegove« Crkve. U molitvi koja mu je naložena dušobrižnik moli najprije za one koji su mu povjereni, ili radije u ime »svoga« puka. Puk je prisutan u svojim zastupnicima koji bi sa svojim dušobrižnicima — shodno izvornom smislu i idealu moljenja časoslova — morao moliti.

Kako to u većini slučajeva nije moguće, mole opunomoćeni službenici (biskupi, svećenici i đakoni) najprije u njegovo ime. Te misli su važne za psihologiju svećeničke službene molitve. Kod onoga »MI«, što ga molitelj časoslova susreće u psalmima, himnima i molitvama, stupaju pred njegovo duhovno oko ponajprije lica onih na koje se odnosi njegova pastoralna briga. Zna se da i onaj »JA« u psalmima praktično odgovara

onom »MI«. To je onaj »JA« starozavjetnoga Božjeg naroda koji nalazi svoje ispunjenje u narodu Novoga zavjeta. Zahvaljivati sa psalmima znači ponajprije zahvaljivati na dobročinstvima što ih je Bog iskazao upravo vjernicima te zajednice, a prije svega zahvaljivati na vjeri. Jadicovati sa psalmima znači ponajprije učiniti sebe zagovornikom za tisuću nevolja svoga puka za koje dušobrižnik tako dobro zna.

Apostolski i pastoralni zadatak

Moljenjem časoslova u ime zajednice biskupi, svećenici i đakoni u najistinskijem smislu izvršavaju svoj apostolski zadatak. Pavao je bio često u jednakoj situaciji. Zajednice kojima upućuje poslanice nisu uza nj. On ne može s njima moliti, on stoga moli za njih zahvaljujući i prošeci Božje milosrđe kao što npr. radi na početku poslanice Filipljanima: »Zahvaljujem Bogu kad god vas se sjetim, svaki put u svakoj svojoj molitvi rado molim za sve vas« (1,3-4).

Obnova časoslova otkrila je staru praksu moljenja časoslova koja pruža mogućnost da se na kraju prošnji kod Večernje mogu spomenuti vlastite potrebe, čak i imena. Nekim nesretnim slučajem prošlosti ti zazivi na svršetku Večernje, koji su liturgijska paralela obiteljskoj večernjoj molitvi, skoro su sasvim iščezli iz uporabe. Reforma ih je ponovno oživjela i pri tom je poslije izraženih zaziva svaki put ostavila prostor za posebne, ne unaprijed formulirane, potrebe. Opća uredba o časoslovu kaže: »Dopušteno je ipak i na Jutarnji i na Večernji dodati neke posebne nakane« (br. 188). Ja sam svojim slušateljima, budućim svećenicima i đakonima, a i laicima teolozima, uvijek davao savjet da za prigode kad sami mole časoslov umetnu rukom pisanu cedulju s imenima onih za koje posebno žele moliti.

Dušobrižnik koji je otkrio ovaj pastoralni vid svoje dnevne službene molitve, neće više podleći napasti da se hitro riješi svoje molitvene dužnosti, da napokon dođe do svoga »pravog« pastoralnog zadatka. On će se uvjeriti u to da kod obavljanja službe časova nalazi središte svoje dušobrižničke službe. Bez toga osnovnog elementa ta bi služba bila osuđena na neplodnost. Kristova milost, koju bi naše skromne ruke htjele podijeliti u ovaj naš grozničavom poslovnošću potreseni svijet, jest milost koju treba isprositi.

Privatna molitva za puk

Dušobrižniku ne treba ni spominjati da s molitvom za vjernike u liturgiji nije iscrpljen sav njegov interes. Među povjerenim mu ljudima ima i takvih s kojima se on i za koje se on mora s Bogom rvati. To rvanje zahtjeva spontanu, ne unaprijed formuliranu molitvu. Povijest dušobrižničkog moljenja biskupa i svećenika (povijest koju još treba

ispisivati) ostavila nam je iza sebe brojne primjere takvih slobodnih molitava. Ograničavam se na jedan suvremeni primjer: molitve jednoga protestantskog francuskog župnika za povjereno mu selo. Tekstove što ih je kao osobne molitve napisao za svoje selo Weindorf St. Laurent d'Aigoux (Gard), dopustio je 1955. g. da se objelodane pod naslovom »Molitve za moje selo«. Naravno, uz jamstvo da pisac ostane anonimian. U međuvremenu se ipak saznalo da se radi o današnjem profesoru na protestantskom teološkom fakultetu u Montpellier-u Michel-u Boutier. Već je tiskano četvrto izdanje te knjižice i jedan veoma uspješni njemački prijevod. U tim priprostim dušobrižničkim molitvama mnogi vide klasični suvremeni primjer te vrste. Neke molitve iz te zbirke podsjećaju na molitve abbé Couturier-a.

Molitva noću

Gospodine, evo me pred tobom, u ovoj tišini, namjesto mojega sela.
Tvoja Crkva leži do tvojih nogu.
Postao sam malodušan zbog A. S., koji očajava tražeći zaposlenje.
Osjećam potištenost gđe, B., zapuštenost G. navečer poslije pokopa.
Ja sam J. B. i njezina skrb oko bolesnika, koji su joj povjereni.
Ja sam sva ona djeca što su jutros imala pouku.
Ja sam ovo selo puno patnji i tjeskoba.
Ja sam ovaj bijedni, nemoćni župnik.
Pogledaj na sve ovo, što pred tebe iznosim i podastirem preda te u tišini ove noći.
Ja sam ova tmina što se spustila i koja čeka na svjetlo.
Ti si mi potreban. Usliši me brzo i progovori mi — zbog njih.

U tim dušobrižnikovim molitvama jednoga protestantskog župnika imamo simpatični primjer »bogatstva Kristova« na koje nas je Sabor opomenuo da ga ponoveo otkrivamo kod odijeljene braće (UR, 4). Budemo li mi, katolički dušobrižnici, u tom duhu ispunjavali svoj zadatak da usred današnjega svijeta molimo za povjereni nam narod u liturgiji i izvan liturgije, budemo li ga ispunjavali bolje negoli do sada, tada se možemo, dapače moramo, nadati protiv svake nade.

S njemačkoga preveo: Franjo Carev, OFM

GOTTESDIENST, 16/1982, 33-35.